

BOEK AANKONDIGINGEN.

H. J. OLTMANN, *Tuberculeuze herinjectie*. Proefschrift. Groningen, 1929. Uitgever: H. J. PARIS, Amsterdam 1929, Prijs f 1.75.

Bovengenoemd proefschrift is een beschrijving van het onderzoek van 80 secties, gerangschikt naar den leeftijd, op de aanwezigheid van oudere en verschere haarden in de hilusklieren, om te komen tot een inzicht in het voorkomen van endogene en exogene her-infecties. Besproken worden het primaire complex, de endogene en exogene re-infectie, het microscopische beeld van de tuberculeuse veranderingen der hilusklieren, de techniek van het onderzoek, de oude haarden, de verschere actieve haarden, om ten slotte te komen tot de beschouwingen, waarvan het belangrijkste als volgt wordt aangegeven:

Van het genezen primaire complex op kinderlijken leeftijd worden zelden in de hilusklieren resten teruggevonden. Bijna iedereen tusschen 18 en 40 jaar krijgt exogene herinfecties. Boven het 40ste jaar ontstaan tweede exogene herinfecties, doch minder in aantal dan de eerste exogene herinfecties. Boven het 40ste jaar komen ook endogene herinfecties voor, opflikkeringen voor het grootste gedeelte van eerste exogene herinfecties. Er bestaan verschillende periodes, waarin de mensch gevoelig is voor tuberculeuse infectie. De eerste periode begint met de geboorte en duurt tot ongeveer het 18de jaar; de grootste infectiekans bestaat vóór het 12de jaar. De tweede periode begint op het 18de jaar en duurt ongeveer tot het 50ste jaar. In deze periode, de z.g.n. eerste re-infectieperiode, wordt bijna iedereen opnieuw besmet. De grootste kans heeft men vóór het 40ste jaar. Eene derde periode begint op ongeveer 45-jarigen leeftijd.

Blijkbaar hecht de schrijver de grootste waarde aan de exogene herinfectie: wat ook vaak door anderen, niet van het pathologisch-anatomische standpunt, aangenomen wordt. De geheele tuberculosebestrijding zou ook in verkeerde banen geleid worden, indien aan de exogene herinfectie geen belangrijke plaats ingeruimd werd.

DE BLOEME.

Dr. M. T. SCHNIRER, *Taschenbuch der Therapie XXVI*, Ausg. Leipzig, 1930, uitg. CURT KABITSCH, 2dln. 600 bldz. Prijs 4.80 mark.

Het werk van den onvermoeibaren dr. SCHNIRER is in dezen nieuwen druk nog vollediger geworden, ook nog iets omvangrijker, zoodat het in twee deeltjes moest worden verdeeld. Het aantal rubrieken, thans 38, is met drie vermeerderd sedert den voorlaatste druk, aangekondigd in jaargang 1928, I, bldz. 956: de diagnose en therapie der acute vergiftigingen, de eerste hulp bij plotselinge ziekten en een lijst van nieuwe vaktermen. Eerst nu heeft SCHNIRER het opgegeven, zulk een encyclopaedisch werk geheel en al zelf te

verrichten. Hij heeft zich van de hulp van tien medewerkers verzekerd, die elk een onderdeel beheerschen. In den voorlaatsten druk waren nog slechts twee rubrieken van extranei.

Het aantal referaten in het *Therapeutische Jahresbericht* is gestegen tot 500.

Habent sua fata libelli. Mogen de fata van dit boek steeds gunstig zijn.

H. PINKHOF.

Bücher der ärztlichen Praxis, Band 20. *Magenkrankheiten* von Prof. Dr. HEINRICH SCHUR. Uitg. JULIUS SPRINGER. Weenen en Berlijn, 1929. Prijs M. 6.60.

De schrijver heeft het doel, waarvoor deze „Bücher der ärztlichen Praxis” uitgegeven worden, niet voorbij gestreefd en het boek geschreven voornamelijk voor hen, die uit hofde van hun practijk geen uitgebreide onderzoekingen kunnen doen. Inge-
wikkelde theoretische beschouwingen zal men er evenmin in vinden; toch ontbreekt hier en daar een poging niet om dieper op de zaak in te gaan. Zoo bijv. bij de verklaring voor het ontstaan der ulcuspijnen. De schrijver meent; dat die pijnen, welke immers onafhankelijk zijn van den zuurgraad in de maag, veroorzaakt worden door druk op het ulcus of liever gezegd op het daaromliggende ontstoken weefsel. Deze druk wordt, naar hij meent, teweeg gebracht min of meer door de physiologische bewegingen van de maag, waarschijnlijk door retrograde of meer krampachtige peristaltiek. In enkele gevallen is werkelijk „Das Schmerzbild” op de Röntgenphoto te zien(?)

De ervaring heeft geleerd, dat alcaliën gunstigen invloed op de pijn hebben. Op de hyperaciditeit echter heeft deze behandeling een buitengewoon kleinen en tijdelijken invloed; ditzelfde kan gezegd worden van de SIPPY-kuur. Het is SCHUR niet gelukt met dagelijks 10 gr. alcali (bicarb. natr. of magn. usta, of calc. carbonaat) den maaginhoud na een proefontbijt ook maar voor een uur neutraal te krijgen. Bovendien weten wij, dat met praeparaten, waarvan de neutraliseerende werking minimaal is, zooals het neutralon en andere silicaten, de verschillende bismuthverbindingen, de ulcuspijnen eveneens verminderen. Wij hebben dus het feit, dat niet alleen de hyperaciditeit niet de oorzaak is van de pijn, maar zelfs door het *niet* veranderen van den zuurgraad door geneesmiddelen de pijnen hierdoor tóch verminderen of zelfs verdwijnen. Hiervoor moet dan ook een andere verklaring gezocht worden, maar welke?

In hoofdzaak evenwel is dit niet een boekje met theorieën, de schrijver deelt in een overzichtelijken vorm de verschijnselen en behandeling van het ulcus mede, het carcinoom, de gastritis en de maagneurosen, laat deze voorafgaan door een bespreking van de functieproeven, van de stoornis in de secretie en motiliteit van de maag.

Het boekje is slechts 204 bladzijden dik, maar bevat heel veel goeds (niet zoozeer nieuws), waarvoor ik het graag aan iederen practiseerenden arts kan aanbevelen.

A. HAAK.